

(ciep geizgonq)

四、《姆忧之歌》
(一)《姆忧之歌》题解
这部悲歌以第一人称叙述主人公姆忧守寡抚养继子继女，后来却被他们驱赶出门的凄楚经历：心地善良的壮族姑娘姆忧，顺从父母意愿，违心嫁给死了老婆的同村人蒙光辉，成了丈夫和前妻所生女儿达忧和儿子特耀的后娘。婚后不久丈夫就死去，姆忧没生一子一女。但她不负丈夫临终重托，决心守寡把继子女抚养成人。她辛勤劳作，家里衣食无忧。对待继子女胜似亲生，疼爱有加，好饭好菜先让给他们吃，好衣好鞋买给他们穿，还送他们上学，含辛茹苦抚育十多年，人生最好时光奉献给了继儿女。然而，当姆忧年华不再变成四十五岁的寡妇时，二十几岁的达忧特耀长轻信人言，受人挑拨，忘恩负义，谩骂后娘，驱逐她出门改嫁。姆忧临行前，仍为继子女着想，语重心长地嘱咐达忧特耀好好做人，管好家业，请求夫兄蒙光发帮助教育好侄女侄子。悲歌字里行间反映出姆忧重情重义、勤劳善良、无私奉献、宽容大度的美德。本部悲歌流传以后，也改变了长期以来人们“十个后娘九个毒”的旧观念。

(二)《姆忧之歌》译注

FWEN MEHYOUJ①
姆忧之歌

1
Gangj duhgou ciuhvunz 讲起我这辈
Haq Vunzmungz Gvanghveih 嫁云蒙② 光辉③
Saed gwnvei dahraix 实在是吃亏
Ngamq haq sam bi lai 嫁三年夫没
Cix guhmaiq souj ranz 守寡养遗孤
Lienz duzfanz cungj gyoh 魔鬼都流泪

①Mehyouj(姆忧)：广西上林县三里镇云蒙村人，是蒙光辉的第二任妻子，人们对达忧后娘的称呼。“姆忧”意即达忧的母亲。姆，是壮语 Meh 的音译词，意即“母亲”；忧，是壮语 Youj 的音译词，即“达忧”的“忧”，人名。“达忧”是蒙光辉和前妻所生女儿的小名。达是壮语 dah 的音译词。Dah 是壮语对同辈或小辈青少年女性称呼的口头。

②云蒙：系广西上林县三里镇黄础村一

《Seiq Daih Fwencieg Bouxcuengh》

《壮族四大悲歌》

□ 关仕京 李守汉 整理翻译

屯名。“云蒙”的“云”，是壮语 vunz 的音译词，意即人；蒙，指蒙姓，壮语音译为 Mungz。“云蒙屯”意即蒙姓人创建的屯子。		
③光辉：人名，即蒙光辉的名字，广西上林县三里镇云蒙屯人。		
Ngoenz ngeix cien leix loh Gou sinhoj byawz rox Haemh ngeix doh lajmbwn Gangj duhgou ciuhvunz Haq Vunzmungz Gvanghveih Saed gwnvei daengzljaj	日思千里路 谁知我苦累 夜想遍天下 讲起我这辈 嫁云蒙光辉 实在是吃亏	
Gou dwg vunz gyok④ laj Cix daeuj haq gyok gwnz Caengz miz ngoenz lawz ndei Ngamq haq sam bi lai Cix guhmaiq souj ranz Lienz duzfanz cungj gyoh	我住屯下方 嫁到上方来 没一天好过 嫁三年夫没 守寡养遗孤 魔鬼都流泪	
④gyok：一个自然屯里，依自然条件而自成一个部分的若干农家。		
2 Daxmeh gou simsoh Cix mbouj rox ngonz gyae Dawz lwg bae muznanh Dauq haq youq ndawmbanj Gou cix gangj mbouj nyienh Mbwk heuh vunz gienq bae	我妈心正直 却缺乏远虑 让女磨难去 嫁在本村里 我讲不愿意 妈叫人劝去	
Heuh gou haq bae gonq Laemxsim guenj lwg vunz Goj miz ngoenz duethoj Daxmeh gou simsoh Cix mbouj rox ngonz gyae	叫我先嫁去 帮人管仔女 脱苦会有日 我妈心正直 却缺乏远虑	
Dawz lwg bae muznanh	让女磨难去	
Soh youq lij lai ndei Gou caengz ngeix bae haq Vunz cam gvaq mbouj han Dauq haq youq ndawmbanj Gou cix gangj mbouj nyienh Meh heuh vunz gienq bae	待字多惬意 我未想嫁去 媒人来没理 嫁在本村里 我讲不情愿 妈叫人劝去	
3 Yax dwg miz yienzfaenh Suenq mingh baenz aeu gou Nuengx gou daeuj daengz cam Gonq gou han meh gangj Youq ndawmbanj mbouj ndei Haq bae gyae cixbah	也是缘分好 算命正合要 弟过来关照 我已同妈聊 不在本村找 嫁远处才好	
Miz gaiqmaz mbouj deng Mbouj yungh ceng yungh nauh Caeuq lwglaux yaeng baenz Yax dwg miz yienzfaenh Suenqmingh baenz aeu gou Nuengx gou daeuj daengz cam	有何做不到 莫要相争吵 同儿相商讨 也是缘分好 算命也合要 弟过来关照	
Sij mingh cuengq gwnz daiz Meh youh nai itngeih Daengq gou gaejyungh fanz Gonq gou han meh gangj Youq ndawmbanj mbouj ndei Haq bae gyae cixbah	八字已写好 妈又安慰道 嘱我莫烦躁 我已同妈聊 不在本村找 嫁远处才好	
4 Gvan bingh naek seizhaeuh Vah daengq naeuz itngeih	夫病重时刻 话交代一二	

Yaek ngonz ndei lwg gou
Lwg de dangq lwg gou
Dag simdaeuz naeknet
Hix goj get dangq caen

要看好孩儿
他儿是我儿
扣心有重责
疼爱分隔阂

Gvan dai song bi lingz
Gaiq najhingz najsiengq
Loq seiz ciengz okdaeuj
Gvan bingh naek seizhaeuh
Vah daengq naeuz itngeih
Yaek ngonz ndei lwg gou

夫死两年多
他相貌面色
常常梦悲恻
夫病重时刻
话交代一二
要看好我儿

Guh mehlaeng cixbah
Laih baenaj baenz ndei
Gou gyawz ngeix maiq souj
Lwg de dangq lwg gou
Dag simdaeuz naeknet
Hix goj get dangq caen

当后娘也罢
好前程可得
不料被守寡
他儿是我儿
扣心有重责
疼爱分隔阂

5
Bouxlawz sim liengh fug
Vunz rom gok fuengz gei
Muengh lwg ndaej aen bauq
Caeux rox lwg mbouj hauq
Gou cix cauq yamqdin
Hoengq souj sin mbouj dij

哪个心又服
人防饥积谷
盼儿思反哺
早知儿不顾
我早就迈出
空守无益处

Ngoenz guhhong ma daengz
Haeux mboujcaengz sij gwn
Sien iet fwngz coh lwg
Bouxlawz sim liengh fug
Vunz rom gok fuengz gei
Muengh lwg ndaej aen bauq

白天做工苦
饭尚未下肚
伸手把儿抱
哪个心又服
人防饥积谷
盼儿思反哺

Gou lau sou dungx iek
Ngaiz caeuq bieq mbouj dingz
Buekmingh ciengx sou laux
Caeux rox lwg mbouj hauq
Gou cix cauq yamqdin
Hoengq souj sin mbouj dij

怕你们饿肚
饭芋有充足
拼命养育你
早知儿不顾
我早就迈出
空守无益处

(caengz sat)

Gwnndoet Gwn Raemx Fuengz Seizcou Hawqsauj 饮食饮水防秋燥

Seizcou mbwn hawqsauj, gwnndoet mbouj ngamj rox hawj vunz okyienh naengbak dekleg、conghndaeng ok lwed、naengnoh hawqsauj daengj hwnjhuj yienhsiengq. Ndigah, cawjranz aeu hawj lwgnyez lai gwn di giġwn nyinh sauġ seng raemx、siu ndat geġdoeg caeuq lwgmaġ byaekheu he, lumj lauxbaeg nding、lwġfaeg、raetngaenz、ngaeux、gyoijhom、makbug、oij、lwġndae daengġ, noix hawj lwgnyez gwn coeng、hing、lwġmanh daengġ doxgaiq. Linghvaih, aeu hawj lwgnyez lai gwn raemxgoenj, lij ndaej aeu makleizsezliz roxnaeuz naeng makbug daeuj baek hawj lwgnyez gwn, yienghneix ndaej nyinh bwt dingz ae、cangq mamx sek dungx.

Seizcou haethaemh aenmbwn bienqvaq daih, vunzraeuj yungzheih deng huhġizdau ganġyenġ caeuq baenzsiq daengġ bingh. Lwġnding caeuq nyeziq aenvih conghndaeng caengz hwnġ bwn, nemmuek ndaw conghndaeng lij unq, sailwed conghndaeng lai, aenndang rengz dingġ bingh haemq daemq, engq yungzheih ganġyenġ baenzbingh. Ndigah, wngdang henhoh ndei lwgnyez.

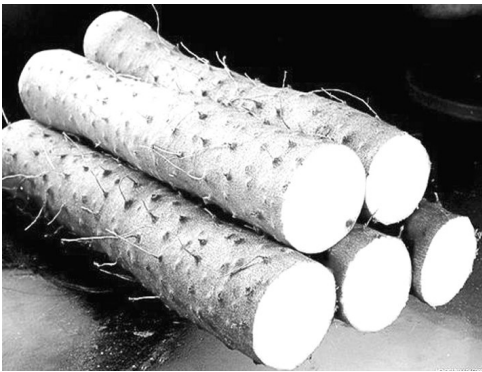
1、Noix bae ġiz vunz lai guhcaemz. Mwh riuzhengz baenzbingh hoengh seiz, wng caenhliengh noix daiq lwgnyez bae ġiz vunz lai guhcaemz, daegbied dwg ġiz vunz ndaet、ġiz doeng rumz mbouj ndei, wng noix daiq lwgnyez bae cunz.

2、ġibseiz bang lwgnyez dem

Maenzcienz Ciengx Ndang Engq Genjdanh 山药养生更简单

Maenzcienz ndaej bouj mamx ciengx dungx, bangcoh siuvaq, dwg ġiġwn ndei gyoengqvunz ciengx ndang haenx. Maenzcienz cujyau cwngzfw n dwg denfw nġmeiz, ndaej ġig aendungx caeuq conghsaej yindung, baiz ġiġwn ndaw saej okdaeuj caez, coi saejlwġ supsou, boux ndang byom rengz naiq、gwn noix、haexsiq ceiġ hab gwn.

Gwn maenzcienz ndaej hawj hezyaz caeuq dangz doekdaemq, fuengzceih sim sailwed baenzbingh.

cwngzfw n, ndaej hawj vunz doiceiz nyieġlaux, hawj vunz lai souhgyaeu. Ciengzseiz gwn maenzcienz, doiġ gengangh daih miz ndeicawq.

Lwgnyez Seizcou Baenzlawz Fuengzbingh 秋季宝宝该如何防病

gemj buhvaq.

3、Lai hawj lwgnyez gwn raemx.

4、Guh ndei yawhfuengz ciepcungj. Ndaeġ hawj lwgnyez gwn lunzġang bingduz yizmyauz, hawj lwgnyez noix baenzsiq.

5、Guh ndei lwgnyez bauġgen veiswngh sibġvenq. Baugvat conghndaeng、conghbak、daengx ndang naengnoh seuqsak, daegbied aeu ciengzseiz swiq fwngz, bauġciz cikfwngz veiswngh.

6、Bauġciz ndaw rug vanzġing caeuq hoengheiq seuqsak. Moix ngoenz dinghġeiz hai cueng doeng rumz, moix ngoenz hai cueng doeng rumz 2 daengz 3 baez, moix baez 20 daengz 30 faen cung.

7、Bauġcwng gwndaenj miz ġvilwd caeuq ninz ġaeuq. Lwgnyez ngoenznaengz cujyau gwndaenj bauġvat gwnndoet、guh’angq、ok haexnyouh caeuq ninz, naengh anbaiz ndaeġ ndei, ndaeġ hawj ndang lwgnyez

lai dingġ ndaeġ bingh.

8、Habdangq lienhndang, demġiengz aenndang rengz dingġ bingh naengzlig. Ngoenznaengz hawj lwgnyez ok rog ranz bae lienhndang 2 diemġ cung doxhwnġ.

9、Hableix gwn doxgaiq. Mwh bwnq lwgnyez gwn doxgaiq seiz, aeu miz lai cungġ lai yiengh、bijli habngamġ、dinghseiz dinghliengh、diuzboiq ndaeġ ndei. Baugvat ngoenznaengz miz danbwzciz、youzlauz、gak cungġ veizswngħsu caeuq ġvangvuzciz cukġaeuq.

Gyonġ daeuj ġangġ, cawjranz aeu yawġnaek bauġhoh lwgnyez fuengġap, hableiġ hoh ndei de, yienghneix ciġndaeġ bauġcwng lwgnyez ndangdaeġ gengangh, lwgnyez ciġ maj ndaeġ ndei.